

Religionskunskap

Ämnets syfte och roll i utbildningen

Religionskunskap bidrar till att utveckla förmågan att förstå och reflektera över sig själv, sitt liv och sin omgivning och utveckla en beredskap att agera ansvarsfullt. Att bearbeta existentiella frågor och trosfrågor och att betrakta tillvaron utifrån ett etiskt perspektiv ingår i en personlig utvecklingsprocess. Varje människa reflekterar över sådana frågor och behöver tillägna sig redskap i form av traditioner, språk och symboler för att söka mening i de frågor som hon ställs inför i livet.

Ett syfte med religionskunskap är att främja en öppen diskussion om frågor som rör tro och livsåskådning samt att skapa nyfikenhet och intresse för religion. Fördjupade kunskaper om religion och livsåskådning möjliggör detta. I ett internationaliserat samhälle baserat på etnisk och kulturell mångfald ökar betydelsen av att förstå hur människor tänker, handlar och formar sina liv. Ämnet bidrar till förståelse av traditioner och kulturer och ger därmed en grund för att bemöta främlingsfientlighet samt utvecklar elevernas känsla för tolerans.

Ämnet bidrar också till att fördjupa kunskaperna om och problematisera grundläggande demokratiska värden som människans egenvärde, människors lika värde och omsorg om de svaga. Ett syfte med ämnet är att öka elevers etiska medvetenhet och därmed skapa en handlingsberedskap inför exempelvis demokrati-, miljö-, jämställdhets- och fredsfrågor. Religionskunskapen syftar också till en ökad förståelse av sambandet mellan samhälle och religion i olika tider och på olika platser. En förståelse av det svenska samhället och dess värderingar fördjupas genom kunskaper om de kristna traditioner som dominerat i Sverige. Sådan kunskap ger också möjlighet till förståelse av västerländsk konst, musik och litteratur.

Mål att sträva mot:

Skolan skall i sin undervisning i religionskunskap sträva efter att eleven

- reflekterar över etiska, existentiella och religiösa frågor som berör hans eller hennes liv,
- fördjupar sina kunskaper om religioner och andra livsåskådningar i vår egen tid och i historisk tid,
- utvecklar förståelse av samhällens och religioners ömsesidiga påverkan, såväl i nutid som i ett historiskt perspektiv,
- utvecklar förståelse av hur kristendomen påverkat det svenska samhället,
- utvecklar kunskap om olika religioners påverkan på det svenska samhället,

– blir medveten om likheter och olikheter mellan etablerade religioner, andra livsåskådningar och nya religiösa rörelser och fenomen,

– utvecklar förståelse av ställningstaganden i religiösa och etiska frågor samt en grundläggande etisk hållning som grund för egna ställningstaganden och eget handlande,

– får uppleva olika estetiska uttryck som musik, dans och konst och får möjlighet att gestalta sina kunskaper i ämnet med hjälp av sådana uttrycksformer.

Ämnets karaktär och uppbyggnad

I alla tider har människor sökt sin väg i tillvaron och reflekterat över dess villkor. Detta har tagit sig uttryck i symboler och riter, religioner och livsåskådningar. Omvärlden är i ständig omvandling och påverkas av människors ställningstaganden i religion och livsåskådning.

Religionskunskap har både ett individperspektiv och ett samhällsperspektiv. Det individuella perspektivet ger möjligheter att bearbeta de egna livsfrågorna. I det samhälleliga perspektivet bidrar ämnet till en förståelse av religion som ett mångfasetterat fenomen bland andra i samhället. Ämnet belyser religionens olika former och funktioner. Religion skall uppfattas i vid betydelse. I många kulturer är religion något allomfattande som hänför sig till människans relation till hela sin tillvaro. I ett historiskt perspektiv framstår tydligt hur religionen format individers och kulturens uttryckssätt.

Livsfrågor och livstolkning

Religionskunskapsämnet har som utgångspunkt människans frågor inför livet och tillvaron oavsett om dessa uttrycks religiöst eller inte. Att medvetet och metodiskt bearbeta livsfrågorna hör till ämnets kärna. Varje människa har en mer eller mindre uttalad strävan att finna sammanhang i, tolka och tyda tillvaron. Detta kommer till uttryck i traditioner, riter, berättelser och myter.

Etik

Att kunna betrakta tillvaron utifrån ett etiskt perspektiv ingår i en personlig, livslång process. Etiska frågor berör varje människa genom att hon i konkreta upplevelser möter frågor som har med gott och ont, rätt och orätt att göra. Vardagens etiska frågor är en utgångspunkt för reflektioner och diskussioner i ämnet religionskunskap. Diskussionen om de etiska frågorna kan fördjupas genom kännedom om etiska regler, tankar och system från olika religioner och livsåskådningar.

Tro och tradition

I olika religioner är begreppet tro centralt. Det kommer till uttryck i texter, kult, symboler, konst och etiska ställningstaganden. De traditioner eleverna själva bär med sig från olika kulturer utgör en del av ämnet. Jämförelser mellan religioner från olika världsdelar och tidsepoker ger viktiga

bidrag till interkulturell och historisk förståelse. Ämnet ger möjligheter till ökad förståelse av såväl den egna som andras religioner, livsåskådningar, traditioner och kulturer.

Det finns likheter och skillnader mellan religioner. Likheterna kan skapa en samhörighet mellan religioner medan skillnaderna kan skapa motsättningar som ibland utmynnar i konflikter. En grundsten i ett mångkulturellt och demokratiskt samhälle är att människor är lika värda trots sina olikheter. Mot denna bakgrund ligger det i ämnets karaktär att såväl likheter som skillnader uppmärksammas.

Ett gemensamt ursprung finns för de tre religionerna kristendom, judendom och islam. Religionskunskapsämnet ger fördjupad kunskap om dessa religioner, som har haft och har stor betydelse för människor och samhällen. Västerländsk kultur och samhällsutveckling har under lång tid påverkats och påverkas av kristendomen och dess värderingar. Det svenska samhället är starkt influerat av kristendomen i värde- och normsystem, lagstiftning och rättssystem, kultur och traditioner. En viktig grund för denna förståelse är kunskaper om Bibeln och kyrkoåret. Psalmer, sånger, etiska principer och sedvänjor ger uttryck för kristen tro i olika tider. På liknande sätt har andra religioner och livsåskådningar sådana uttrycksformer. I ämnet studeras både de etablerade religionerna och nya religiösa rörelser och fenomen. Likaså ingår att studera hur kulturer och traditioner varierar i olika minoritetsgrupper i Sverige.

Ämnet belyser samlevnad och jämställdhet ur ett religions- och livsåskådningsperspektiv. I detta ingår även att behandla konsekvenser av ställningstaganden i religiösa frågor för livsbeslut och relationer mellan människor.

Estetiska uttryck och gestaltningar utgör en viktig del i religionen och därmed också i ämnet. Tolkning och erfarenhet av musik, konst, riter och högtider är komplement till mer teoretisk kunskap. Upplevelse- och känslodimensionerna i ämnet ger möjligheter till fördjupade insikter och personligt engagemang.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

Eleven skall

- kunna samtala om och göra personliga reflektioner kring livsfrågor utifrån vardagliga situationer eller med hjälp av bilder, sånger och texter från t.ex. barn- och ungdomslitteratur,
- kunna samtala om etiska problem och motivera sina ställningstaganden,
- kunna återge och levandegöra några grundläggande bibliska berättelser liksom berättelser från några andra religiösa traditioner och känna till vad de betyder för dem som brukar dem.

Lokal kursplan - Religionskunskap

Religionskunskapsämnet har som utgångspunkt människans frågor inför livet och tillvaron oavsett om dessa uttrycks religiöst eller inte. Att medvetet och metodiskt bearbeta livsfrågorna hör till kärnans ämne.

(Kursplanen i religionskunskap)

Vi tolkar detta som att livsfrågorna kan vara en utgångspunkt när man ska tillägna sig kunskap om religioner. Man kan med utgång från olika livsfrågor väcka intresse och förståelse för olika livsåskådningar.

En grundsten i ett mångkulturellt och demokratiskt samhälle är att människor är lika värda trots sina olikheter. Mot denna bakgrund ligger det i ämnets karaktär att såväl likheter som skillnader uppmärksammas.

(Kursplanen i religionskunskap)

Eftersom vårt tema behandlar livsfrågor tolkar vi detta citat som att likheter och skillnader när det gäller ställningstaganden i livsfrågor ska lyftas fram. I detta arbete är det viktigt att läraren visar på olika tro och ställningstaganden i livsfrågor. Man kan inte förmedla att alla människor är lika värda enbart genom att säga det utan läraren måste även visa det i klassrummet.

Syftet är att utveckla förmågan att söka, granska, strukturera och värdera fakta samt att integrera, redovisa och gestalta den nya kunskapen.

(Kursplanen i samhällskunskap)

Genom olika undervisningsmetoder och arbetssätt får eleverna inhämta kunskap från alla sinnen. Detta leder till en ökad kunskap som befäster.

Alla föräldrar skall med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller den andra åskådningen.

(Lpo 94)

Vi tolkar detta som att det är vår uppgift som lärare att förmedla olika livsåskådningar och traditioner till eleverna. Genom att samtala och diskutera om olika aspekter kring traditioner utifrån en religion och hur t.ex. deras traditioner firas anser vi att vi tillgodoser ovanstående citat.

Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald.

(Lpo 94)

Ämnet samhällskunskap bidrar till förmågan att förstå och leva sig in i egna och andras villkor och värderingar och därmed också till att kunna ta avstånd från och aktivt motverka olika former av förtryck och rasism.

(Kursplanen i samhällskunskap)

Det är viktigt att vi som lärare i skolan tidigt konkretiserar och förmedlar de värden som tillgodoser vår kulturella mångfald. Att vi medvetandegör dessa värden hos eleverna på ett lättförståeligt och konkret sätt. Skolan är en social och kulturell mötesplats som arbetsplats där alla har en möjlighet och ett ansvar för att förmedla gemensamma värden. Vårt arbete utgår ifrån gemensamma och likvärdiga människovärde och hur dessa värden kommer fram i olika traditioner. Just detta finner vi extra viktigt i vårt arbete med barnen, att alltid ståva efter att reducera ”vi och dom” tänkande. Att eleverna skall ha rätt till sina egna ställningstaganden, samtidigt som respekt för andras olik tänkande uppmuntras.

I detta arbetsområde skall barnen få stifta bekantskap med de stora religionerna i världen, det vi kallar världsreligioner.

Skolan skall i sin undervisning i religionskunskap sträva efter att eleven:

- fördjupar sina kunskaper om religioner.
- utvecklar kunskap om religionens påverkan på det svenska samhället.
- blir medveten om likheter och olikheter mellan etablerade religioner.

Eleven skall:

- ha kunskaper om kristendomens påverkan på det svenska samhället, dess Grundläggande värderingar, traditioner
- ha kunskap om symboler, riter, centrala berättelser och trosuppfattningar i några världsreligioner.

Arbetsbeskrivning:

I undervisningen om Judendomen och Kristendomen kommer barnen själva arbeta med följande frågor. Medan frågorna behandlas av läraren inför klassen i undervisningen om Hinduismen samt Buddhismen.

- De flesta religioner har olika typer av heliga skrifter. Ta reda på vad för heliga skrifter dessa fem världsreligioner har och skriv ner lite fakta om var och en.
- Ta reda på vilken symbol de olika religionerna har. Rita upp den snyggt på ett papper och skriv en kort förklaring till var och en av symbolerna.
- När grundades dessa religioner och av vem. Gör en tidslinje över när grundandet skedde och anteckna där också vem som var grundaren.
- Redogör för religionernas olika gudabilder. Hur ser de på guden/gudarna?
- Markera på er karta över var i världen de olika religionerna finns.